Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32475

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i (VDED-TÖ), ortaö?retim düzeyindeki ö?rencilerin zorunlu ders olan Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi dersine kar?? sahip olduklar? tutum düzeylerini belirlemek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek, M. Bozbek ve S. B. Demir (2014) taraf?ndan yürütülen kapsaml? bir geçerlik ve güvenirlik çal??mas? sonucunda bilimsel literatüre kazand?r?lm??t?r. Ölçek, ö?rencilerin derse yönelik hem bili?sel hem de duygusal tepkilerini ölçen iki temel alt boyuttan olu?maktad?r: ?lgi Boyutu ve Sevgi-Ho?lanma Boyutu.

Bu geli?tirme çal??mas?, e?itim psikolojisi alan?nda, özellikle sosyal bilimler derslerine yönelik ö?renci alg?lar?n? ölçme ihtiyac?na yan?t vermektedir. VDED-TÖ, 5'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullanmakta olup, yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar? ile güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Vatanda?l?k E?itimi, Demokrasi Dersi, Tutum Ölçe?i, E?itim Psikolojisi, Geçerlik, Güvenirlik, VDED-TÖ, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

M. Bozbek, Selçuk Be?ir Demir

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi dersine yönelik genel tutum düzeylerini, yani derse kar?? gösterdikleri pozitif veya negatif duygusal ve bili?sel e?ilimleri nicel olarak ölçmektir. Bu amaçla, ö?rencilerin ders içeri?ine, ö?retmenlerine ve dersin genel atmosferine ili?kin alg?lar? de?erlendirilmektedir.

Bu ölçüm arac?, e?itim ara?t?rmac?lar?na, ö?retmenlere ve e?itim yöneticilerine, dersin müfredat?n?n etkinli?ini de?erlendirmede ve ö?rencilerin motivasyonunu art?rmaya yönelik stratejiler geli?tirmede önemli veriler sunmaktad?r. Ölçek, özellikle ilgili dersin hedeflerine ula?ma derecesini, ö?rencilerin derse olan ilgisizli?ini veya ba?l?l???n? tespit etmeye yard?mc? olur.

Yap?

Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i (VDED-TÖ), iki ana faktörden olu?an çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu faktörler, tutumun duygusal ve motivasyonel bile?enlerini temsil eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?lgi Boyutu: Bu boyut, ö?rencilerin derse kar?? duydu?u merak?, derste aktif kat?l?m iste?ini ve ö?renme motivasyonunu yans?tan maddeleri içerir (9 madde). Dü?ük ilgi puanlar?, ö?rencinin dersi s?k?c? buldu?unu veya dersin içeri?ini anlamakta güçlük çekti?ini gösterebilir.

Sevgi-Ho?lanma Boyutu: Bu boyut, ö?rencilerin derse kar?? duydu?u pozitif duygusal tepkileri, dersten keyif alma ve genel memnuniyet düzeylerini ölçer (7 madde). Yüksek puanlar, ö?rencinin dersi sevdi?ini ve gönüllü olarak çal??maya istekli oldu?unu gösterir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?nda, ölçe?in ölçmek istedi?i teorik yap?y? ne kadar do?ru temsil etti?ini belirlemek amac?yla çe?itli analizler kullan?lm??t?r. Öncelikle ölçe?in faktör yap?s?n?n ke?fedilmesi için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r.

Yap? geçerli?ini kesinle?tirmek amac?yla ise Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) gerçekle?tirilmi?tir. DFA sonuçlar?, AFA ile belirlenen iki faktörlü yap?n?n (?lgi ve Sevgi-Ho?lanma) teorik modele yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Bu analizler, ölçe?in yap? geçerli?inin sa?land???n? kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

VDED-TÖ'dan elde edilen puanlar?n iç tutarl?l???n? ve dolay?s?yla güvenirlik katsay?s?n? belirlemek için Cronbach Alfa güvenirlik analizi kullan?lm??t?r. Elde edilen katsay?lar, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Ölçe?in bütünü için hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s? 0.918 olarak belirlenmi?tir. Alt faktörlerin güvenirlik katsay?lar? ise ?öyledir: ?lgi Boyutu için 0.893 ve Sevgi-Ho?lanma Boyutu için 0.842. Bu de?erlerin tümü (0.80 ve üzeri), psikometrik aç?dan kabul edilebilir s?n?rlar?n oldukça üzerinde olup, alt ölçeklerin ve ölçe?in tamam?n?n tutarl? ve güvenilir ölçümler sundu?unu i?aret etmektedir (Brownlow, 2004).

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, faktör yap?s?n?n belirlenmesi amac?yla hem ke?fedici (AFA) hem de do?rulay?c? (DFA) faktör analizleri kullan?lm??t?r. Bu analizler sonucunda ölçe?in 16 maddeden olu?an ve toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klayan iki faktörlü bir yap?ya sahip oldu?u ortaya ç?km??t?r.

Faktör yap?s?, ö?renci tutumlar?n?n sadece tek bir genel boyutta de?il, farkl? duygusal ve motivasyonel bile?enler üzerinden ele al?nmas? gerekti?ini desteklemektedir. ?lgi Boyutu 9 madde, Sevgi-Ho?lanma Boyutu ise 7 madde ile temsil edilmektedir. Bu ayr?m, e?itim

ARABPSYCHOLOGY.COM

ara?t?rmalar?nda ö?rencilerin derse olan duygusal ve bili?sel tepkilerini daha hassas bir ?ekilde incelemeye olanak tan?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li Likert (Örn: Kesinlikle Kat?l?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler

Ya? Grubu: Ortaö?retim ö?rencileri (Genellikle 10-14 ya? aral???, dersin uyguland??? düzeye ba?l? olarak de?i?ebilir).

Popülasyon Detaylar?: Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi dersini alan ortaokul veya lise ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçümü, e?itim psikolojisi, faktör analizi, Cronbach Alfa, Likert ölçe?i, ortaö?retim dersleri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Selçuk Be?ir Demir

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

?leti?im E-posta Adresi: sbesdem@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Mevcut De?il

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2014 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinlerin ve varsa ücret bilgilerinin sorumlu yazar Selçuk Be?ir Demir ile do?rudan ileti?ime geçilerek al?nmas? tavsiye edilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: vatandaslik-ve-demokrasi-egitimi-dersine-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Bozbek, M. ve Demir, S. B. (2014). Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i; Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp E?itim Fakültesi Dergisi, 23*, 323-351. academia.edu

Brownlow, S. (2004). (Güvenirlik analizi referans? olarak metin içinde belirtilmi?tir).

Vatanda?l?k ve Demokrasi E?itimi Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

?lgi Boyutu (9 m): Vatanda?l?k ve Demokrasi dersinde zilin nas?l çald???n? anlam?yorum.

Sevgi-Ho?lanma Boyutu (7 m): Vatanda?l?k ve Demokrasi dersini seviyorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM